

**Maatlat 9 te Limmen. Gemeente Castricum.
Een inventariserend veldonderzoek, karterend proefsleuvenonderzoek**

FS

Opdrachtgever

Kubiek Ruimtelijke Plannen
Kerkewijk 156
3904 JJ Veenendaal

Projectleider

drs. F. Stevens

Versie Definitief

Projectnummer

S220021-B

Autorisatie

drs. J. Schoneveld

Datum

10-06-2022

Project : Maatlat 9 te Limmen. Gemeente Castricum. Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven
Projectnummer : S220021-B , versie Definitief

COLOFON

Opdrachtgever : Kubiek Ruimtelijke Plannen te Veenendaal
Project : Maatlat 9 te Limmen
Projectnummer : S220021-B
Titel : Maatlat 9 te Limmen, Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven
Datum : 10-06-2022
Projectleider : drs. F. Stevens
Auteurs : drs. F. Stevens & M.R.X. van Kempen, Msc MA
Autorisatie : drs. J. Schoneveld Senior KNA archeoloog/-prospector
Druk : Synthegra B.V., Leusden
Afbeeldingen : Synthegra B.V., tenzij anders vermeld
ISSN : 1874-9771

Synthegra B.V. is gecertificeerd voor de BRL 4000 protocollen 4001 t/m 4004 (landbodems)

Synthegra B.V.

Olmenlaan 6a
NL-3833 AV Leusden
T: +31 (0)88 81 81 981
E: www.synthegra.nl

© Synthegra B.V., 2020

INHOUD

MAATLAT 9 TE LIMMEN. GEMEENTE CASTRICUM.	1
EEN INVENTARISEREND VELDONDERZOEK, KARTEREND PROEFSLEUVENONDERZOEK	1
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	4
SAMENVATTING	5
1 INLEIDING	6
1.1 Onderzoekskader	6
1.2 Onderzoeksdoel en vraagstellingen	7
1.3 Ligging en huidige situatie plangebied	8
1.4 Toekomstige situatie plangebied	9
2 VOORONDERZOEK	10
2.1 Inleiding	10
2.2 Gespecificeerde archeologische verwachting op basis van het bureauonderzoek	10
2.3 Resultaten van het inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen	11
3 VELDONDERZOEK	12
3.1 Methode	12
3.2 Landschapsgenese en bodemopbouw	13
3.3 Analyse sporen en structuren	15
3.4 Vondst- en monstermateriaal	18
3.5 Specialistisch onderzoek	18
4 BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN EN CONCLUSIES	19
4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen	19
4.2 Conclusies	20
5. ARCHEOLOGISCHE WAARDERING EN SELECTIEADVIES	21
5.1 Waardering	21
5.2 Selectieadvies	23
BRONNEN	24

Bijlagen:

Bijlage 1: Sporenlijst

Afbeelding voorblad: Impressie van het plangebied ten tijde van het onderzoek.

Administratieve gegevens

Toponiem	: Maatlat 9
Plaats	: Limmen
Gemeente	: Castricum
Provincie	: Noord-Holland
Projectnummer	: S220021-B
Bevoegde overheid	: Gemeente Castricum, adviseur: L. Verniers
Opdrachtgever	: Kubiek Ruimtelijke Plannen
Uitvoerende instantie	: Synthesgra B.V.
Datum uitvoering veldwerk	: 16-05-2022
Uitvoerders veldwerk	: P. Floore (Senior KNA Archeoloog), M. van den Berg (KNA Archeoloog BA), M.R.X. van Kempen Msc MA, R. Knoppin
Onderzoeksmelding (ARCHIS)	: 5237163100
Datum onderzoeksmelding	: 11-05-2022
Afrondingveldwerk	: 16-05-2022
Kaartblad	: 19A
Periode	: Vanaf Laat-Paleolithicum tot Laat-Mesolithicum, Laat - Neolithicum tot Nieuwe Tijd
Oppervlakte	: Circa 1.950 m ²
Perceelnummer(s)	: Kadastrale gemeente Limmen , sectie A, perceelnummers: 3908, 4792, 5096, 4484, 9330 (gedeeltelijk)
Grondgebruik	: Bedrijfsterrein
Geologie	: Formatie van Naaldwijk
Geomorfologie	: Strandwal
Bodem	: Kalkhoudende vlakvaaggronden; matig fijn zand
Depot	: Documentatie en vondsten zullen worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Noord- Holland, Huis van Hilde

De onderzoekslocatie wordt omsloten door de volgende coördinaten:

Noordwest:	x 108309	y 510212
Noordoost:	x 108358	y 510211
Zuidoost:	x 108356	y 510169
Zuidwest:	x 108307	y 510171
Centrum:	x 108331	y 510191

Samenvatting

Inleiding

Synthegra B.V. heeft in opdracht van Kubiek Ruimtelijke Plannen op 16 mei 2022 een archeologisch Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd op een terrein aan de Maatlat 9 te Limmen. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen realisatie van een nieuw bedrijfsgebouw.

De oppervlakte van de toekomstige bodemverstoring bedraagt 1.950 m² met een diepte van circa 1 meter beneden maaiveld. De bodem zal waarschijnlijk tot ver in het archeologische niveau worden verstoord. Eventueel aanwezige archeologische waarden kunnen daarbij verloren gaan.

Doelstelling

Het doel van het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde verwachting, zoals geformuleerd in het bureau- en booronderzoek. Dit omvat het vaststellen van de aan- of afwezigheid, de aard, het karakter, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische waarden. Het resultaat is een rapport met een waardering en een inhoudelijk (selectie-)advies, aan de hand waarvan een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden.

Conclusie

De landschappelijke setting was verder veelal conform het vooronderzoek. Er is een strandwal aangetroffen (echter geen duinen, het sediment was overal kalkrijk) waarin archeologische sporen zijn aangetroffen. Het betreft sporen van (moes)tuinbedden daterend in de (Late) Nieuwe tijd die samenhangen met het gebruik van het plangebied voor fruit- en bloementeel in de afgelopen eeuwen. Er is geen sprake van een behoudenswaardige vindplaats.

Selectieadvies

Binnen de grenzen van het plangebied zijn geen behoudenswaardige archeologische resten aangetroffen. Om die reden wordt aanbevolen geen vervolgonderzoek te laten uitvoeren bij bodemverstorende activiteiten. Het definitieve selectiebesluit zal worden genomen door de bevoegde overheid, de gemeente Castricum.

Bovenstaande vormt een selectieadvies. Met nadruk willen wij de opdrachtgever erop wijzen dat dit advies nog niet betekent dat in deze fase van het vergunningsverleningstraject reeds bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek dienen vooraleerst te worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Castricum). Deze neemt vervolgens een definitief selectiebesluit.

Er is geprobeerd een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden. De aanwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig worden uitgesloten. Synthegra wil de opdrachtgever er daarom op wijzen dat, indien tijdens de werkzaamheden een (mogelijke) archeologische vondst wordt gedaan dan geldt de wettelijke meldingsplicht bij de minister, zoals omschreven in artikel 5.10 van de Erfgoedwet. Uit praktisch oogpunt kan een dergelijke toevalsvondst bij de gemeente worden gemeld.

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

Synthegra B.V. heeft in opdracht van Kubiek Ruimtelijke Plannen op 16 mei 2022 een archeologisch Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven¹ uitgevoerd op een terrein aan de Maatlat 9 te Limmen (afbeelding 1). De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen realisatie van een nieuw bedrijfsgebouw.

De oppervlakte van de toekomstige bodemverstoring bedraagt 1.950 m² met een diepte van circa 1 meter beneden maaiveld. De bodem zal waarschijnlijk tot ver in het archeologische niveau worden verstoord. Eventueel aanwezige archeologische waarden kunnen daarbij verloren gaan.

Daarom is op basis van het bestemmingsplan, met daarin verwoord het gemeentelijk beleid, voorafgaand aan de graafwerkzaamheden archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Het plangebied ligt in het bestemmingsplan "Bedrijventerrein Nieuwelaan Oost en West" dat is vastgesteld door de gemeente Castricum op de datum 31-05-2012². Voor het plangebied geldt een dubbelbestemming Waarde Archeologie 4. Voor terreinen met een Waarde Archeologie 4 geldt dat een rapport dient te worden overlegd waaruit blijkt dat de archeologische waarde van het terrein in voldoende mate is vastgesteld bij plangebieden groter dan 500 m² en verstoringen die dieper reiken dan 50 centimeter beneden maaiveld. De bevoegde overheid, de gemeente Castricum, heeft een specifiek archeologisch beleid vastgesteld en beschikt over een Archeologische Verwachtings- en Beleidsadvieskaart. Voorafgaand is in 2010 voor het noordelijke en oostelijke deel van het plangebied een archeologisch onderzoek uitgevoerd en geadviseerd een proefsleuvenonderzoek uit te voeren vanaf bepaalde dieptes. Omdat voor het zuidelijke en westelijke deel nog geen archeologisch vooronderzoek uitgevoerd is, is besloten om het gehele plangebied middels een verkennend booronderzoek te onderzoeken.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de vigerende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie³ en de Leidraad Inventariserend Veldonderzoek.⁴

Het onderzoek is uitgevoerd conform de vigerende versie Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.⁵ De uitgangspunten en randvoorwaarden voor dit onderzoek zijn vastgelegd in het Programma van Eisen (PvE) dat is opgesteld door Stevens.⁶ Dit PvE is namens de gemeente Castricum getoetst en goedgekeurd door S. Hakvoort van NMF Erfgoedadvies.

¹ IVO-P, protocol 4003

² www.ruimtelijkeplannen.nl

³ SIKB 2018.

⁴ SIKB 2006.

⁵ SIKB 2018.

⁶ Stevens 2022.

De bevoegde overheid, gemeente Castricum, zal de resultaten van het onderzoek toetsen en een definitief selectiebesluit nemen aangaande de vrijgave van het plangebied voor verdere ontwikkeling zoals omschreven in de vergunningsaanvraag.

1.2 Onderzoeksdoel en vraagstellingen

Het doel van het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde verwachting, zoals geformuleerd in het bureau- en booronderzoek (zie hoofdstuk 2). Dit omvat het vaststellen van de aan- of afwezigheid, de aard, het karakter, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische waarden.⁷ Het resultaat is een rapport met een waardering en een inhoudelijk (selectie-)advies, aan de hand waarvan een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden.

Het doel van het onderzoek zoals geformuleerd in het PvE is het vast stellen of er nog intacte archeologische resten in de bodem bevinden en wat de inhoudelijke en fysieke kwaliteit (aard, ouderdom, omvang, gaafheid en conservering) ervan is.⁸

De volgende onderzoeksvragen uit het Programma van Eisen zullen worden beantwoord:⁹

Bodemopbouw en genese

1. Heeft het onderzoek aanvullende informatie opgeleverd met betrekking tot de reeds bekende bodemopbouw? Zo ja welke, en welke betekenis heeft dit voor de archeologische waarde van het perceel?
2. Is in het gebied sprake van een intact bodemprofiel? Zo nee, wat is de oorzaak van de bodemverstoring?
3. Welke *post-depositionele* processen hebben plaatsgevonden? In hoeverre is sprake van erosie, aantasting of verstoring van archeologische resten door dit soort processen?
4. Zijn er intacte vegetatiehorizonten aanwezig, bijvoorbeeld afgedekte bodems, en wat zeggen deze over het toenmalige landschap(sgebruik)?

Sporen, structuren en vondsten

5. Zijn in het onderzoeksgebied archeologische vondsten, sporen en/of structuren aanwezig? Zo ja:
 - a. Wat is de exacte aard, omvang, datering, gaafheid, conservering, karakter en inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten?
 - b. Is er sprake van een behoudenswaardige vindplaats?
 - c. Wat is de functionele interpretatie van de aangetroffen vondsten, sporen en structuren? Zijn er vondsten, sporen of structuren aanwezig uit verschillende perioden?
 - d. Zo ja, is een relatie te leggen tussen deze verschillende fasen (continuïteit)?
6. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig binnen het plangebied? Wat is hun aard, datering, fysieke kwaliteit (gaafheid en conservering), diepteligging en ruimtelijke verspreiding (zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch)

⁷ SIKB 2018.

⁸ Stevens 2022.

⁹ Stevens 2022.

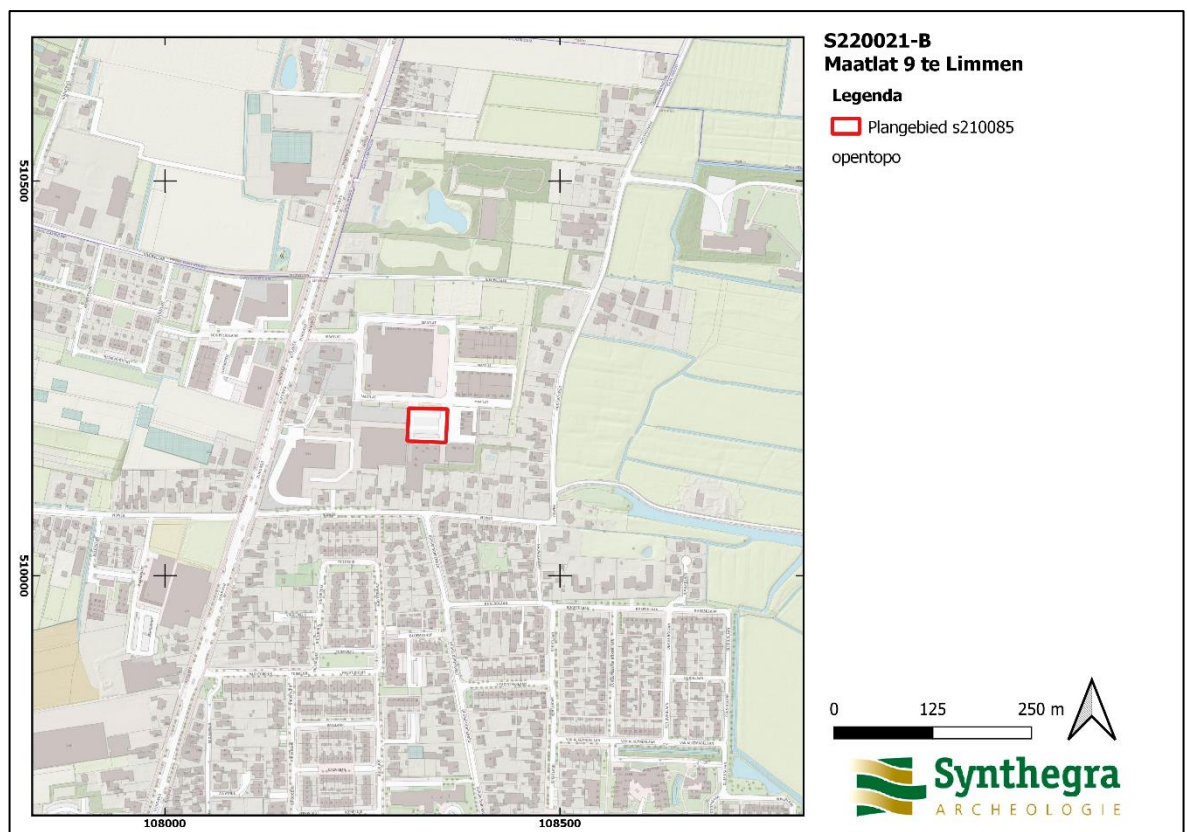
7. Indien er geen vindplaats is aangetroffen: welke verklaring is hier voor te geven?
8. Wat is de relatie van de vindplaats ten opzichte van andere vindplaatsen in de omgeving van het plangebied?
9. Hoe passen eventueel aangetroffen resten binnen het nu bekende beeld van de bewoningsgeschiedenis van het gebied?
10. Indien er een of meerdere vindplaatsen zijn aangetroffen: wat is de waardering van de vindplaatsen?
11. Is er sprake van een behoudswaardige vindplaats of vindplaatsen? Zo ja, hoe dient hiermee te worden omgegaan? Is een opgraving noodzakelijk of kunnen er beschermende maatregelen genomen worden?

Algemeen

12. In hoeverre komen de resultaten overeen met de verwachting gebaseerd op het eerder uitgevoerde onderzoek?

1.3 Ligging en huidige situatie plangebied

Het plangebied beslaat een oppervlak van 1.950 m² en is gelegen aan de Maatlat 9 te Limmen (afbeelding 1). Het plangebied is in gebruik als parkeerplaats dat onderdeel uitmaakt van een bedrijventerrein. De onderzoeklocatie is ten noorden begrenst door de straat Maatlat, ten westen en oosten door een parkeerplaats en bebouwing en ten zuiden grenst het aan een gebouw op de maatlat 9 (de Formido).

Afbeelding 1: Het plangebied, rood omkaderd, op de Topografische Kaart van Nederland 1:25.000 (Bron: www.Pdok.nl).

1.4 Toekomstige situatie plangebied

Op de locatie zullen 18 nieuwe bedrijfs-units worden gerealiseerd. Een nieuw gebouw wordt opgericht op de bestaande parkeerplaats waarbij het bestaande gebouw ten zuiden ook in functie blijft (afbeelding 2). De exacte diepte van de bodemverstoring is nog niet bekend maar zal naar verwachting tot circa 1 meter beneden maaiveld reiken. Er worden geen kelders aangebracht.

Afbeelding 2: Toekomstige situatie binnen het plangebied. (Bron: Kubiek Ruimtelijke Plannen)

2 Vooronderzoek

2.1 Inleiding

In een eerder stadium zijn voor het plangebied bureau- en booronderzoeken uitgevoerd.¹⁰ Het bureau- en booronderzoek uit 2010 betrof het gehele industrieterrein waar voor verschillende zones verschillende waarden aan de orde waren. Het huidige plangebied betrof hier een klein onderdeel van. Tijdens het toenmalige onderzoek is reeds vastgesteld dat er nog steeds een middelhoge tot hoge verwachting bestond voor archeologische waarden voor het onderhavige plangebied. In 2021 is vooruitlopend op het huidige onderzoek een verkennend booronderzoek (in combinatie met een beknopt bureauonderzoek) uitgevoerd. Hieruit bleek dat het bodemprofiel onder de huidige parkeerplaats nog grotendeels intact aanwezig is.

2.2 Gespecificeerde archeologische verwachting op basis van het bureauonderzoek

Op basis van bovenvermeld bureauonderzoek geldt voor het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting, de essentie is weergegeven in onderstaande tabel

Het plangebied ligt volgens de geomorfologische kaart op een strandwal. In het Laat-Paleolithicum was het plangebied een Pleistoceen zandgebied, die nu op ca. 20 m beneden maaiveld aanwezig is. Er geldt een hoge archeologische verwachting voor deze periode, maar deze is niet relevant voor het onderzoek. Uit de paleografische kaarten van RCE blijkt dat de onderzoeklocatie tussen ca. 5500 v. Chr. en 2750 v. Chr. onder de zeespiegel heeft gelegen, voor die periode is er derhalve geen archeologische verwachting. Deze strandwal heeft een geschatte ouderdom vanaf het Laat-Neolithicum. Vanaf deze periode kunnen er bewoningssporen worden verwacht. Vanaf de Late Middeleeuwen verandert het bewoningspatroon. Deze concentreert zich in dorpen, steden en bewoningsclusters. Limmen, als dorpslint, kan gezien worden als één van de oudste dorpen in Nederland. Vanaf de late Middeleeuwen geldt een middelhoge verwachting. Het plangebied ligt niet aan wegen op historische kaarten, maar op gebieden die als bouwland zijn weergegeven. Derhalve kunnen vanaf de Late Middeleeuwen vooral landinrichtingssporen worden verwacht. Bodemgaafheid: Op basis van voorgaand onderzoek is te verwachten dat de eerste 50 centimeter een laag opgebracht puin bevat. Deze puinlaag is opgebracht voor het verstevigen van de grond voor het (vracht)verkeer. Onder deze laag puin wordt een intacte bodem verwacht.

Periode	Verwachting	Verwachte kenmerken vindplaats	Diepteligging sporen
Laat-Paleolithicum – Vroeg Mesolithicum	hoog	Bewoningssporen: tijdelijke kampementen Mobilia: vuursteen artefacten, haardkuilen	Vanaf ca. 20 m -Mv
Laat Mesolithicum – Vroeg Neolithicum	geen	Bewoningssporen: (semi permanente) nederzettingen, sporen van agrarisch/industriële landgebruik, percelering: cultuurlaag, Mobilia: fragmenten keramiek, glas, metaal, natuursteen, bouwmaterialen	Geen
Laat Neolithicum - Vroege Middeleeuwen	hoog		vanaf 80 cm -Mv
Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	middelhoog		vanaf 30 cm -Mv

Tabel 1: Gespecificeerde archeologische verwachting.

¹⁰ Durczak 2021 en Warning 2010

2.3 Resultaten van het inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen

Op basis van het aansluitende veldonderzoek is gebleken dat er sprake is van een intact bodemprofiel onder de verharding en de ophogingen. Ondanks dat er geen humeuze lagen zijn aangetroffen hebben resultaten uit de omgeving in een vergelijkbare setting aangetoond dat er in dit soort bodemopbouw archeologische resten aangetroffen kunnen worden. Er is een oude (moderne) bouwvoor aangetroffen in de top van de strandwal. Hierop is respectievelijk een puinpakket en ophoogzand aangebracht.

3 Veldonderzoek

3.1 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals vastgelegd in het Programma van Eisen (PvE) dat is opgesteld door Stevens.¹¹ Tijdens het veldonderzoek was er geen reden om van de beschreven onderzoeksmethodiek af te wijken.

In totaal is 193 m² onderzocht. Er zijn twee proefsleuven gegraven waarin 1 vlak is aangelegd en gedocumenteerd. Er zijn in totaal vier profielkolommen aangelegd en gedocumenteerd. Het vlak is aangelegd tot net onder een aangetroffen oude bouwvoor. Er zijn twee profielkolommen verdiept tot 30 centimeter onder de maximale verstoringdiepte (1 meter beneden maaiveld) om te bepalen of er nog op een dieper niveau een extra vlak aangelegd dient te worden. Dit bleek niet het geval te zijn.

Binnen de sleuven is derhalve één vlak onderzocht en gedocumenteerd. De vlakaanleg heeft laagsgewijs plaatsgevonden tot op het vlakniveau waarop de grondsporen zichtbaar werden en het vlak te interpreteren was. Per haal van de graafmachine is met behulp van de metaaldetector door een ervaren detectorgebruiker het blootgelegde vlak afgezocht. Behalve het vlak is ook de stort met behulp van de metaaldetector onderzocht. Na iedere haal van de graafmachine is het vlak op vondsten en grondsporen gecontroleerd.

Een selectie van de aangetroffen sporen is gecoupeerd tot op het niveau dat noodzakelijk was voor het beantwoorden van de vraagstellingen. Grondsporen die behoren bij een structuur zijn niet gecoupeerd, zodat bij een eventuele opgraving de structuur integraal kan worden onderzocht.

Alle relevante profielen zijn gedocumenteerd en beschreven. Het vlak en de profielen zijn lithologisch beschreven conform de NEN 5104¹² en bodemkundig¹³ geïnterpreteerd.

Het vlak is digitaal getekend. De profielen en de coupes zijn op schaal 1:20 getekend. Alle foto's van het vlak, sporen en profielen zijn voorzien van een noordpijl, een schaalstok en een fotoformulier met het onderzoeksmeldingsnummer en objectgegevens. In iedere proefsleuf is per vlak de hoogte gemeten in raaien met een tussenafstand van 5 m.

Alle metingen zijn verricht met een RTK-GPS.

¹¹ Stevens 2022.

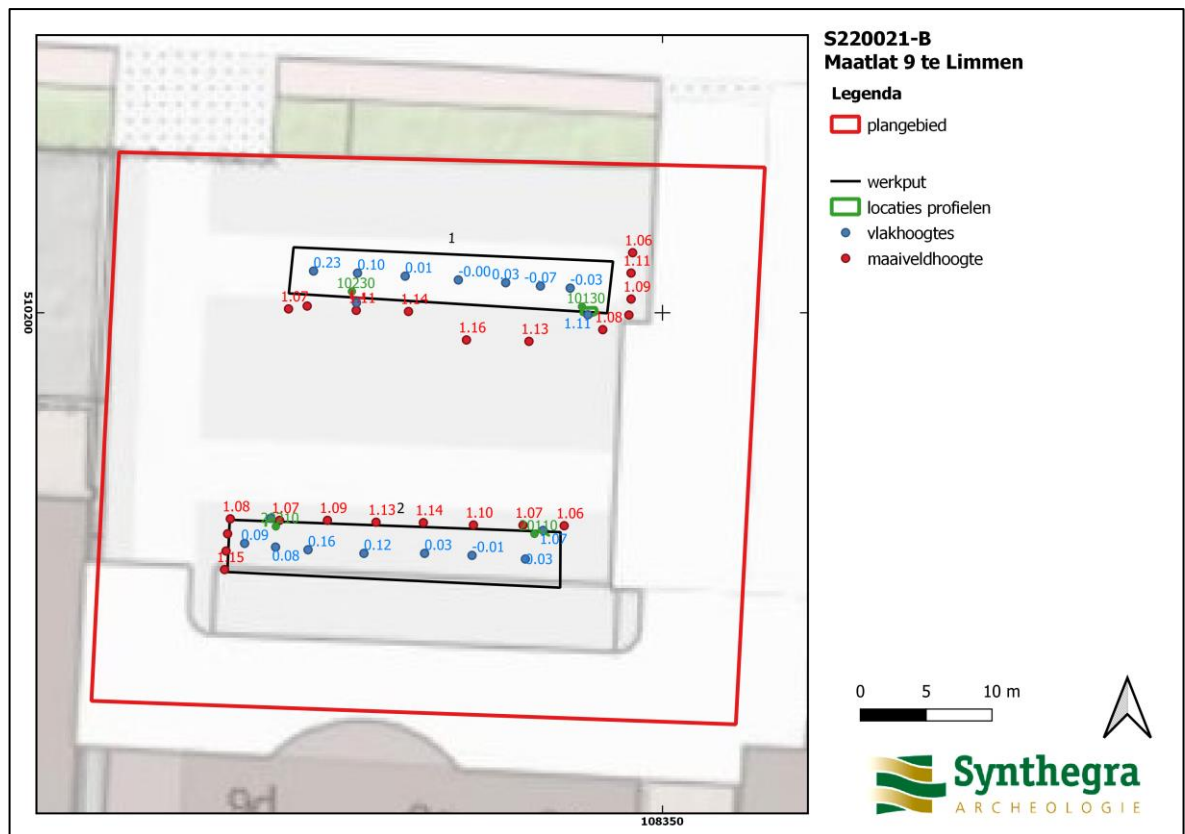
¹² Nederlands Normalisatie-instituut 1989.

¹³ De Bakker en Schelling 1989.

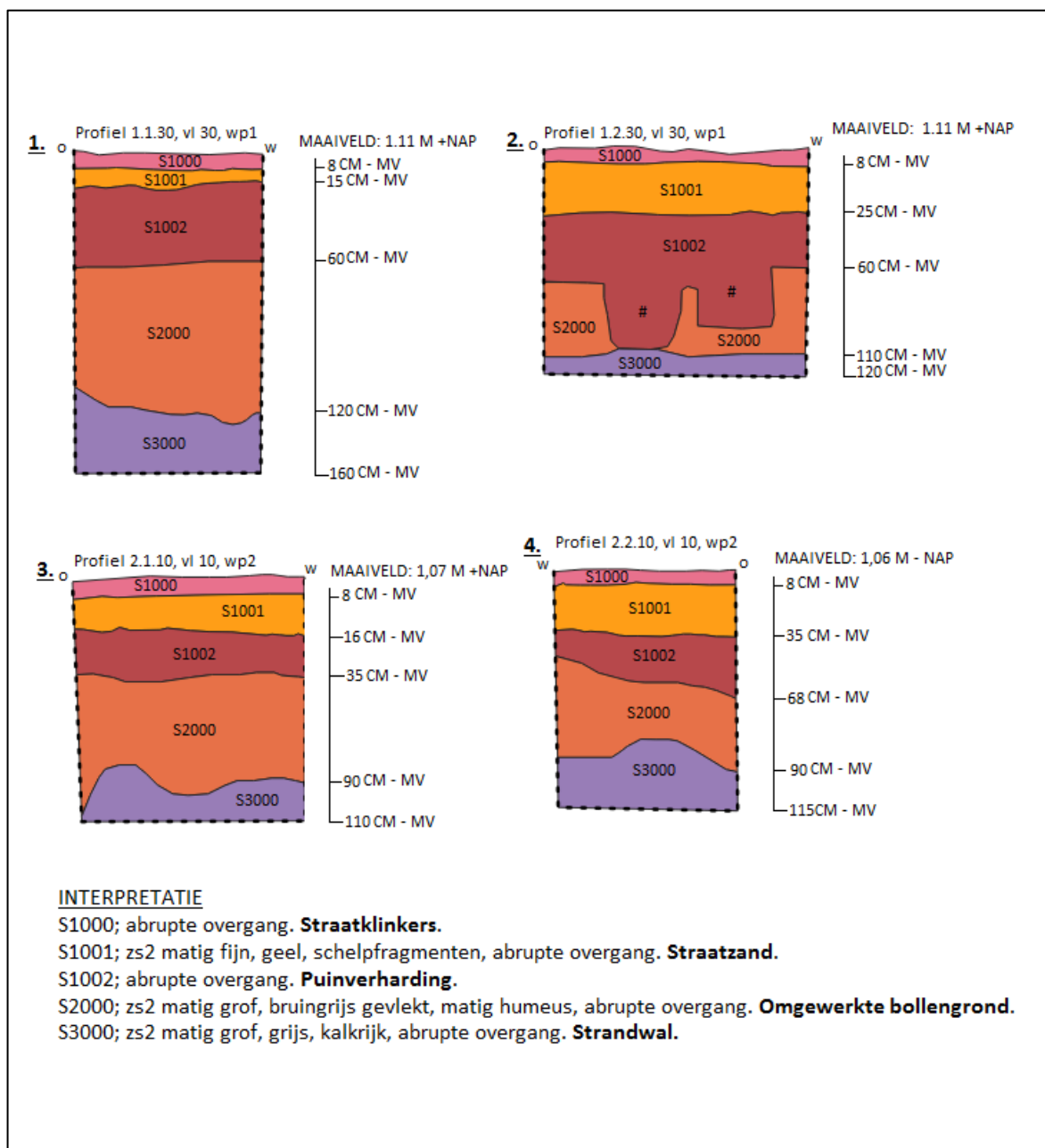
3.2 Landschapsgenese en bodemopbouw

De bodemopbouw is in vier profielen onderzocht. Voor de locaties van de profielen zie afbeelding 3, de tekeningen afbeelding 4 en een voorbeeld van een profiel afbeelding 5.

Tot de einddiepte van de opgravingsputten (inclusief de verdiepingen ten behoeve van de profielkolommen is matig fijn, matig tot sterk siltig lichtgrijs kalkrijk zand aangetroffen. Het betreft hier strandwalafzettingen die behoren tot de Formatie van Naaldwijk, het Zandvoort laagpakket. Hierop is, op een gemiddelde diepte van 0,9 meter beneden maaiveld, een lichtbruingrijs zandpakket aangetroffen met zandbrokken. Dit is geïnterpreteerd als een bouwvoor. Hierop is, op een gemiddelde diepte van 50 centimeter beneden maaiveld, een pakket matig grof roodgrijs zand aangetroffen vermengd met baksteenpuin, dit is een opgebracht pakket ten behoeve van de aangelegde bestrating. Hierop is, op een gemiddelde diepte van 20 centimeter beneden maaiveld, een lichtgrijs matig grof matig siltig zandpakket aangetroffen. Dit betrof ophoogzand eveneens ten behoeve van de bestrating. De bovenste 7 centimeter betrof baksteenbestrating.

Afbeelding 3. Werkputten, profiellocaties en hoogtes.

Afbeelding 4 Profieltekeningen van de vier profielen uit werkputten 1 en 2.

Afbeelding 5 Het zuidoostelijke profiel 1 in werkput 1 met een coupe van een van de sporen 1..

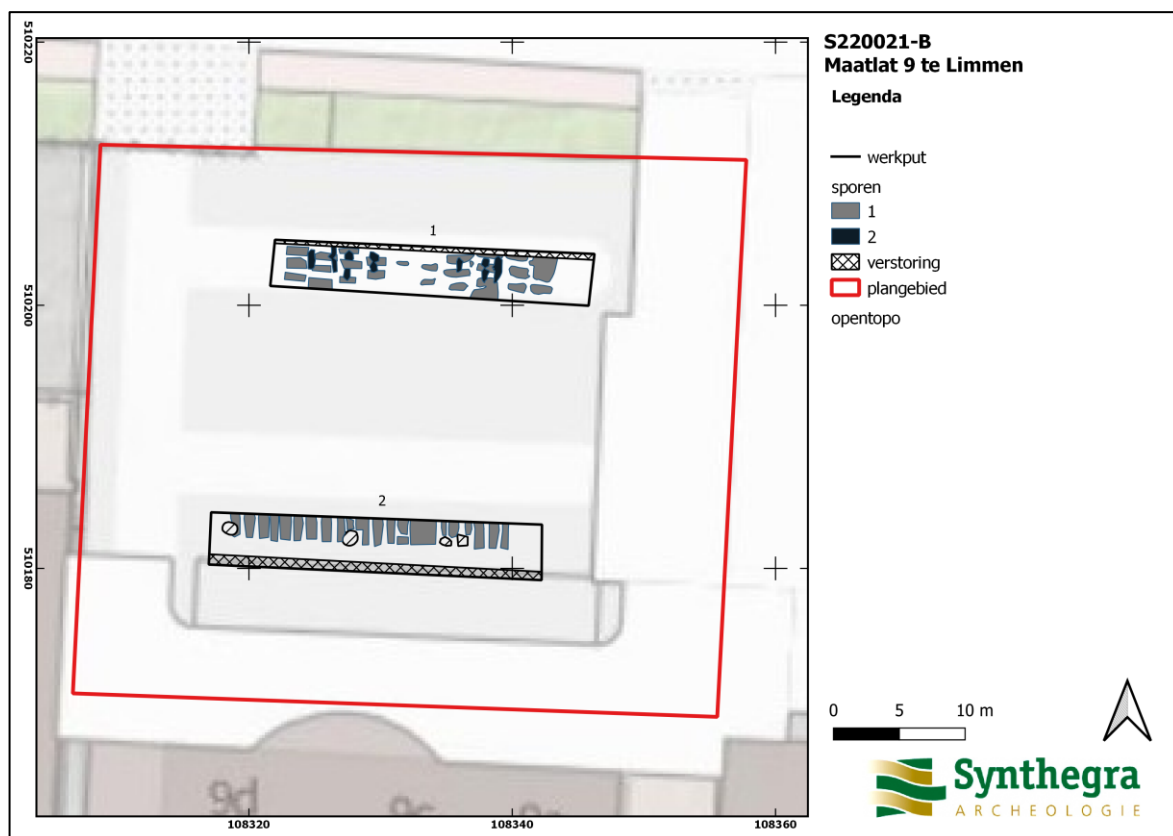
3.3 Analyse sporen en structuren

Er zijn twee type sporen gevonden die in essentie weinig van elkaar afwijken. Het betreft hier allebei sporen die als een bruin grijs sterk stiltig zand met humeuze donkerbruine zandbrokken zich aftekenen in de lichtgrijze ondergrond. (zie afbeelding 6 en 7). Een aantal van deze sporen is gecoupeerd in het profiel (zie afbeelding 5). Hier blijkt uit dat ze circa 25 centimeter doorlopen tot in de ondergrond. Er zijn twee varianten; allereerst de globaal rechthoekige sporen (alle sporen met spoornummer 1) die in werkput 1 west-oost georiënteerd zijn terwijl ze in werkput 2 noord-zuid georiënteerd zijn. Daarnaast zijn er meer onregelmatig gevormde sporen in werkput 1 die globaal noord-zuid georiënteerd zijn. Het kan hier om een iets jongere fase van hetzelfde fenomeen zijn.

Op basis van een parallel uit Naaldwijk,¹⁴ kan gepostuleerd worden dat het om zandwinputten gaat, aldaar ging het echter om machinale omwerkingen van de grond terwijl de sporen hier handmatig lijken. Een andere theorie die tijdens het veldwerk naar voren kwam was dat het moestuinbedden betrof uit het einde van de 19^e / begin 20^e eeuw. Gezien het historische gebruik rondom Limmen als tuinbouw en bloembollenteelt kan dit als aannemelijk gezien worden. De omwerking van zand kan de waterhuishouding geschikter maken voor deze soort van teelt, bijvoorbeeld voor aardappelen en groente, hiervoor wordt normaliter de bodem drie schopsteken diep omgezet. Er zijn echter weinig gedocumenteerde parallellen hiervoor, buiten een vermelding in een

¹⁴ Kruidhof 2003

onderzoek in Beverwijk¹⁵. De auteur van het onderhavige onderzoek heeft mede het veldwerk in Naaldwijk verricht en achteraf gezien zouden dit ook moestuinbedden geweest kunnen zijn van een latere periode dan wat hier in Limmen is gevonden, het lijkt eerder op het omzetten van de grond dan het winnen van zand. De regio rondom Limmen staat echter bekend om dit archeologisch fenomeen. Regiokennis is hier duidelijk minder aanwezig.

Afbeelding 6. Allesporenkaart.

¹⁵ Vaars 2006

Afbeelding 7. Overzicht van de sporen in werkput 1

Afbeelding 8. Overzicht van de sporen in werkput 2.

3.4 Vondst- en monstermateriaal

Er is buiten spikkels puin in de “oude” bouwvoor geen vondstmateriaal aangetroffen. Er waren geen sporen die aanleiding gaven om tot monsternamen over te gaan.

3.5 Specialistisch onderzoek

Vanwege het ontbreken van vondsten en monsters is er geen specialistisch onderzoek uitgevoerd.

4 Beantwoording van de onderzoeksvragen en conclusies

4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Bodemopbouw en genese

1. *Heeft het onderzoek aanvullende informatie opgeleverd met betrekking tot de reeds bekende bodemopbouw? Zo ja welke, en welke betekenis heeft dit voor de archeologische waarde van het perceel?*
Er zijn geen aanvullende gegevens bekend geworden gedurende het onderzoek. De bodemopbouw is conform het vooronderzoek.
2. *Is in het gebied sprake van een intact bodemprofiel? Zo nee, wat is de oorzaak van de bodemverstoring?*
Ja, er sprake van een intact bodemprofiel. Er zijn strandwalafzettingen aangetroffen met een oude bouwvoor in de top opgenomen. Dit is afgedekt door een opgebracht puinpakket, met daarop een zandpakket, beide ten behoeve van de aanwezige baksteenbestrating.
3. *Welke post-depositionele processen hebben plaatsgevonden? In hoeverre is sprake van erosie, aantasting of verstoring van archeologische resten door dit soort processen?*
De top van de strandwal is aangetast door agrarische werkzaamheden (ploegen, omzetten van de grond), dit is afgedekt door het puin- en zandpakket ten behoeve van de baksteenbestrating.
4. *Zijn er intacte vegetatiehorizonten aanwezig, bijvoorbeeld afgedekte bodems, en wat zeggen deze over het toenmalige landschap(sgebruik)?*
Nee, er zijn geen intacte vegetatiehorizonten aangetroffen.

Sporen, structuren en vondsten

5. *Zijn in het onderzoeksgebied archeologische vondsten, sporen en/of structuren aanwezig? Zo ja:*
 - a. *Wat is de exacte aard, omvang, datering, gaafheid, conservering, karakter en inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen archeologische resten?*
 - b. *Is er sprake van een behoudenswaardige vindplaats?*
 - c. *Wat is de functionele interpretatie van de aangetroffen vondsten, sporen en structuren? Zijn er vondsten, sporen of structuren aanwezig uit verschillende perioden?*
 - d. *Zo ja, is een relatie te leggen tussen deze verschillende fasen (continuïteit)?*
Er zijn archeologische sporen aangetroffen, het betreft sporen van 19/20- eeuwse moestuinbedden. Ze zijn door beide werkputten aangetroffen en vertegenwoordigen geen behoudenswaardige vindplaats.
6. *Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig binnen het plangebied? Wat is hun aard, datering, fysieke kwaliteit (gaafheid en conservering), diepteligging en ruimtelijke verspreiding (zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch)?*
Er zijn geen vondsten gedaan tijdens het onderzoek buiten enkele spikkels bouwpuin in de begraven bouwvoor.

7. *Indien er geen vindplaats is aangetroffen: welke verklaring is hier voor te geven?*

Er is een vindplaats aangetroffen, niet van toepassing.

8. *Wat is de relatie van de vindplaats ten opzichte van andere vindplaatsen in de omgeving van het plangebied?*

Er kan gesteld worden dat de vindplaats van waarschijnlijke moestuinbedden het historische gebruik in de regio Limmen bevestigt van tuinbouw- of bollenteelt. An sich zijn hier nog geen sporen van gedocumenteerd, maar worden wel verwacht.

9. *Hoe passen eventueel aangetroffen resten binnen het nu bekende beeld van de bewoningsgeschiedenis van het gebied?*

Zie vraag 8

10. *Indien er een of meerdere vindplaatsen zijn aangetroffen: wat is de waardering van de vindplaatsen?*

Niet van toepassing

11. *Is er sprake van een behoudswaardige vindplaats of vindplaatsen? Zo ja, hoe dient hiermee te worden omgegaan? Is een opgraving noodzakelijk of kunnen er beschermende maatregelen genomen worden?*

Er is geen sprake van een behoudenswaardige vindplaats

Algemeen

12. *In hoeverre komen de resultaten overeen met de verwachting gebaseerd op het eerder uitgevoerde onderzoek?*

De resultaten komen qua landschap overeen met het eerder uitgevoerde onderzoek.

4.2 Conclusies

De landschappelijke setting was verder veelal conform het vooronderzoek, er is een strandwal aangetroffen (echter geen duinen, het sediment was overal kalkrijk) waarin archeologische sporen zijn aangetroffen. Het betreft sporen van (moes)tuinbedden daterend in de (Late) Nieuwe tijd die samenhangen met het gebruik van het plangebied voor fruit- en bloementeelt in de afgelopen eeuwen. Er is geen sprake van een behoudenswaardige vindplaats.

5. Archeologische waardering en selectieadvies

5.1 Waardering¹⁶

Inleiding

Om tot een afgewogen oordeel te komen over de archeologische waarde van een archeologisch interessante locatie dient volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie een vastomlijnde procedure te worden gevolgd.¹⁷ Eerst dient een standaard scoringstabel ingevuld te worden. Aan de hand van een aantal parameters, te weten belevingsaspecten, fysieke criteria en inhoudelijke criteria, wordt de score bepaald.

Bij een bovengemiddelde score voor fysieke kwaliteit (vijf of zes punten) is een vindplaats in principe behoudenswaardig. Bij een middelmatige tot lage score (vier punten of minder) voor de belevingswaarde en fysieke kwaliteit, wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bekijken of de vastgestelde vindplaats behoudenswaardig is. Indien te verwachten is dat op één van deze criteria hoog wordt gescoord, worden de archeologische vindplaatsen behoudenswaardig geacht.

Vindplaatsen die op grond van hun fysieke kwaliteit als in principe behoudenswaardig zijn aangemerkt, worden vervolgens gewaardeerd op hun inhoudelijke kwaliteit. Eerst vindt een afweging plaats op de eerste drie inhoudelijke kwaliteitscriteria; zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Bij een bovengemiddelde score van zeven punten of meer wordt de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt. Bij een lagere inhoudelijke waardering (minder dan zeven punten) wordt nagegaan of het criterium representativiteit van toepassing is. Zo ja, dan wordt een voorstel gedaan voor een als behoudenswaardig aan te merken steekproef per categorie. De overige vindplaatsen zijn niet behoudenswaardig.

Om tot een afweging te kunnen komen, wordt daarbij een intervalschaal gehanteerd, waarbij meetwaarden (scores 1, 2 of 3) worden toegekend aan de scores 'laag', 'midden' en 'hoog'. De wijze waarop deze waardering tot stand is gekomen is terug te vinden op de website van de SIKB (www.SIKB.nl).

Voor het plangebied, zijn de factoren als volgt ingevuld (tabel 5.1):

Beleving

Bij beleving gaat het om zichtbare monumenten waarbij de criteria schoonheid en herinnering worden gebruikt. Aangezien er geen zichtbare monumenten zijn aangetroffen, zijn deze criteria hier niet van toepassing.

Fysieke kwaliteit

De fysieke kwaliteit wordt bepaald door de mate waarin archeologische overblijfselen nog intact en in hun oorspronkelijke positie aanwezig zijn. Binnen deze waarde wordt onderscheid gemaakt tussen de criteria gaafheid en conservering. De gaafheid en conservering krijgen een middelhoge score. Er zijn sporen uit het einde van de 19^e eeuw en begin 20^e eeuw aangetroffen die nog duidelijk aftekenen in het natuurlijke materiaal.

¹⁶ volgens specificatie VS 06

¹⁷ SIKB 2010.

Inhoudelijke kwaliteit

Binnen de inhoudelijke kwaliteit staan vier criteria centraal: zeldzaamheid, informatiewaarde, ensemblewaarde en representativiteit. In het geval van dit onderzoek krijgen allen een lage waardering (tabel 5.1). De sporen van moestuinbedden zijn een relatief recent fenomeen wat enkel het landgebruik dat al bekend was bevestigd. Er wordt derhalve geen waarde gehecht aan het voorkomen.

Op grond van het waarderingscriteria is af te leiden dat de onderzoekslocatie niet behoudenswaardig is.

Waarden	Criteria	Scores		
		Hoog	Midden	Laag
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord		
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2	
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1
	Informatiewaarde			1
	Ensemblewaarde			1
	Representativiteit			1

Tabel 2: Scoretabel ter waardering van de vindplaats.

5.2 Selectieadvies¹⁸

Binnen de grenzen van het plangebied zijn geen behoudenswaardige archeologische resten aangetroffen. Om die reden wordt aanbevolen geen vervolgonderzoek te laten uitvoeren bij bodemverstorende activiteiten. Het definitieve selectiebesluit zal worden genomen door de bevoegde overheid, de gemeente Castricum.

Bovenstaande vormt een selectieadvies. Met nadruk willen wij de opdrachtgever erop wijzen dat dit advies nog niet betekent dat in deze fase van het vergunningsverleningstraject reeds bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek dienen vooraleerst te worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Castricum). Deze neemt vervolgens een definitief selectiebesluit.

Er is geprobeerd een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden. De aanwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig worden uitgesloten. Synthegra wil de opdrachtgever er daarom op wijzen dat, indien tijdens de werkzaamheden een (mogelijke) archeologische vondst wordt gedaan dan geldt de wettelijke meldingsplicht bij de minister, zoals omschreven in artikel 5.10 van de Erfgoedwet. Uit praktisch oogpunt kan een dergelijke toevalsvondst bij de gemeente worden gemeld.

¹⁸ volgens specificatie VS 07

Bronnen

Literatuur

Bakker, H. de en J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus*. Staring Centrum, Wageningen.

Durczak, K. 2021: *Maatlat 9 te Limmen. Gemeente Castricum. Bureau- en Inventariserend veldonderzoek, verkennend booronderzoek*, Synthegra S210085, Leusden

Kruidhof, C.N. 2003: *Plaangebied Woerdblok, Gemeente Naaldwijk. Een inventariserend veldonderzoek (waadering)*, RAAP-rapport 931, Weesp

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff en T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: *NEN 5104 Geotechniek - Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Stevens, F. 2022: *Programma van Eisen Plangebied Maatlat 9 te Limmen*, Synthegra PvE S210021-B, Leusden

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.1*. SIKB, Gouda.

Vaars, J.P.L., 2006. *Archeologische opgravingen aan de Breestraat/Peperstraat te Beverwijk*. Hollandia-rapport 100, Zaandijk

Warning. S., 2010: *Plangebied Nieuwelaan-Oost te Limmen, gemeente Castricum; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)*, RAAP rapport 3430, Weesp.

Bijlagen:

Bijlage 1: Spoorformulier

ProjectCode	Put	Vlak	Profiel	Spoornr	Vullingnr	Interpretatie	Textuur	Bijmenging	Tint	Hoofdkleur	Bijkleur	Gevlekt	Insluitsel	Gecoupeerd	Afgewerkt	Coupe teknr	NAP-Jade	Diepte	Gefotografeerd	Tekeningnummer	Vondstnummer	Structuurtype	Opmerkingen	Spoorvorm in vlak	LxB(in cm)	Datum	Spoorvorm in coupe	Begin_datering	Eind_datering
S220021-B	1	0	1	1000	1	XXX						Nee		Nee	Nee				Ja	1			straatklinkers, SA overgang (abrupt)			16-05-2022		RECENT	RECENT
S220021-B	1	0	1	1001	1	XXX	Zs2			GL		Nee	schelpen	Nee	Nee				Ja	1		XXX	straatwand, SA			16-05-2022		RECENT	RECENT
S220021-B	1	0	1	1002	1	XXX	Zs2			RO	GR	Nee	baksteenpuin	Nee	Nee				Ja	1		XXX	puinerharding, granulaat, SA			16-05-2022		RECENT	RECENT
S220021-B	1	0	1	2000	1	ESDEK	Zs2			GR	BR	Ja		Nee	Nee				Ja	1			omgewerkte bollengrond, SA			16-05-2022		NTM	NTL
S220021-B	1	0	1	3000	1	LITHOLAAG	Zs2			GR		Nee		Nee	Nee				Ja	1			strandwal, SA, CA3			16-05-2022		PALEOL	NEOLA
S220021-B	1	1	0	1	1	ELEMENT	Zs1			GR	BR	Nee	h2	Ja	Nee			25	Ja	0		CULTLAAG	moestuinbedden	rechthoekig	50x200	16-05-2022	onregelmatig	NTM	NTL
S220021-B	1	1	0	2	1	ELEMENT	Zs2			GR	BR	Nee	h1	Ja	Nee			25	Ja	0		CULTLAAG	moestuinbedden	onregelmatig		16-05-2022	onregelmatig	NTM	NTL
S220021-B	1	1	0	999	1	XXX						Nee		Nee	Nee				Ja	0		XXX	riolering			16-05-2022		RECENT	RECENT
S220021-B	2	1	0	1	1	ELEMENT	Zs1			GR	BR	Nee	h2	Nee	Nee			25	Ja	0		CULTLAAG	moestuinbedden	rechthoekig	50x200	16-05-2022		NTM	NTL
S220021-B	2	1	0	999	1	NATUURLIJK.PLANT	Zs2		D	GR		Nee	h3	Nee	Nee				Ja	0			boomgaten			16-05-2022		NTM	NTL
S220021-B	2	1	0	1999	1	XXX						Nee		Nee	Nee				Ja	0		XXX	riolering			16-05-2022		RECENT	RECENT